

Elżbieta Rakowska

"100 einfache Lieder Religion", wyd.
Rolf Krenzer, Lahr-München 1978 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 49/4, 209-210

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rzędne i marginesowe, jak np. istnienie czyśćca, piekła itp. Mimo tych potknięć książka J. Delumeau w dzisiejszych czasach, kiedy pesymizm i bezradność nasuwają obawy co do przyszłych losów chrześcijańskiej wiary, wskazuje na nowe, trzeźwe i zachęcające perspektywy. Ewangelizacja ma przed sobą kwitnący rozwój, byleby słowo Boże głoszone człowiekowi w pokorze, ubóstwie i z miłością.

ks. Ignacy Bieda SJ, Warszawa

Miscellanea Amato Pietro Frutaz, Roma 1978, Tip. Guerra, s. 526, tabl. 10.

Jest to księga pamiątkowa wydana na cześć ks. prałata A. P. Frutaz, podsekretarza Kongregacji Kanonizacji, z okazji ukończenia przez niego 70 roku życia. Zawiera krótką biografię prałata oraz bibliografię jego druków z okresu prawie półwiekowej działalności naukowej, a następnie 23 rozprawy poświęcone archeologii chrześcijańskiej, hagiografii, liturgii i historii Kościoła. Rozprawy, napisane przez znanych specjalistów w powyższych dziedzinach nauki, są ciekawe i dorzucają nowe wiadomości, gdyż badania są oparte na źródłach dotychczas mało znanych albo niewykorzystanych. Charakter ogólniejszy i syntetyczny posiada jedynie obszerny artykuł (s. 285—310) P. Molinari na temat pojęcia „święty” (*Il „santo” alla luce della teologia dogmatica*).

Wykaz dorobku naukowego Frutaza byłby jaśniejszy, gdyby był podzielony na dwie części: a) publikacje naukowe, b) druki związane z pracą w kongregacji. Ta druga grupa druków (przygotowane pozycje historyczne, wprowadzenia, opinie w sprawie cnót sług Bożych itp.) jest cenna i zawiera wiele nowych opracowań historycznych i hagiograficznych, ale jest mało dostępna dla uczonych i należy raczej do działalności urzędowej ich autora w łonie kongregacji, gdyż są to publikacje wykonane w niewielkim nakładzie dla użytku procesów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych.

Należy jeszcze zaznaczyć, że A. P. Frutaz (nr. 29 VIII 1907 r. w Torgnon, Valle d'Aosta) od jesieni 1933 r. stale przebywa w Rzymie, najpierw na studiach archeologii chrześcijańskiej i paleografii (doktorat z archeologii w 1936 r.), a potem podjął pracę w sekcji historycznej Kongregacji Obrzędów. Od listopada 1959 r. był relatorem generalnym tejże sekcji, od stycznia 1965 r. podsekretarzem Kongregacji Obrzędów (obecnie Kongregacji Kanonizacji). W czasie trwania Soboru Watykańskiego II należał do ekspertów dla spraw liturgicznych. Jego wielką zasługą jest przygotowanie kilkudziesięciu spraw beatyfikacyjnych, które postępowały drogą historyczną. Równocześnie przyczynił się do wyrobienia i unowocześnienia procedury historycznej w sprawach beatyfikacyjnych. Należy dzisiaj do najlepszych znawców tej procedury.

Księga pamiątkowa jest wydana wzorowo, na dobrym papierze, z indeksami, co ułatwia korzystanie z obfitej treści nagromadzonej w tym dziele.

o. Joachim Roman Bar OFMConv., Warszawa

100 einfache Lieder Religion, wyd. Rolf Krenzer, Lahr-München 1978, Verlag Ernst Kaufmann i Kösel-Verlag, s. 104.

Idea wspólnego zbiorowego muzykowania w myśl założeń elementarnego wychowania muzyczno-ruchowego Carla Orffa wyrosła nader bujnie i objęła swym zasięgiem wiele dyscyplin dydaktycznych. Konsekwentnie rozwijana jest nie tylko wychowaniem do muzyki, ale i wychowaniem przez muzykę. Wartości tej idei wykorzystują pedagodzy muzyczni pracujący z najmłodszymi dziećmi, zarówno na bazie muzyki świeckiej, jak i kościelnej, nie tylko z dziećmi zdrowymi, lecz także wychodząc naprzeciw potrzebom dzieci specjalnej troski. Potwierdzeniem tego jest wzbogacająca tę dziedzinę literatura fachowa. Omawiana pozycja jest przykładem syntezy tych różnorodnych form działania.

Zbiór „100 łatwych pieśni religijnych” wynika z doświadczeń praktycznego muzykowania i śpiewania na chwałę Boga właśnie na gruncie pedagogiki specjalnej. Wydawca niniejszego zbioru pieśni, Rolf Krenzer, wraz ze swoimi współtwórcami: Christą Linke, Gertrudą Lorenz, Iną Lotz oraz innymi, zebrał i skomponował owe pieśni dla umyślowo upośledzonych dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym, mając na uwadze przybliżenie treści religijnych i Boga poprzez pieśń śpiewaną, a więc i przeżywaną. Krenzer zaznacza w przedmowie, iż pieśni te znalazły szczególną sympatię i aplauz u 3-latków w normie psychofizycznej, zatem zbiorek ten dedykuje wszystkim dzieciom.

Dzieci pragną śpiewać i muzykować już od najmłodszych lat, a Dobrą Nowinę można wprowadzać i przybliżać właśnie poprzez śpiew, grę na instrumentach, czy w zabawie ruchowej. Wielość przykładów muzycznych, w postaci pieśni, piosenek, zawołań i odpowiedzi melodycznych stanowi główny cel tego zbioru. Wszystkie one opierają się na ścisłym związku prostego i zrozumiałego tekstu z odpowiednią dla dzieci melodią. Znajduje to swój wyraz w prostej strukturze melicznej pieśni, w prostych, nieskomplikowanych przebiegach metrycznych, w małym ambitusie ich melodii. Wiele z nich wyrasta z pentatonicznego materiału dźwiękowego, gdyż, jak praktyka dowodzi, dzieci mogące śpiewać bez trudu poruszają się w tej swoistej skali dźwiękowej.

Pieśni omawianego zbioru uporządkowane są tematycznie. Znajdziemy w nim pieśni na cały rok kościelny, pieśni na każdą porę dnia, wzruszające w swej prostocie, a mówiące o codziennym życiu wspólnoty ludzkiej, pieśni pochwalne i dziękczynne. Szczególnie godnymi uwagi i rozpowszechnienia są cykle pieśni mszalnych (7—10 pieśni), które z dużym powodzeniem można wykorzystywać na Mszach św. dla dzieci dla rodzin czy też na różnych nabożeństwach. Nie zapomniano także o pieśniach i piosenkach w tekście adekwatnych do liturgii słowa, a czerpiących swój materiał głównie z Nowego Testamentu.

Zapis wszystkich pieśni jest monodyczny, bez akompaniamentu. Autorzy pozostawili w tym zakresie swobodę w pobudzeniu inwencji twórczej dzieci bądź nauczyciela celem doboru czy opracowania towarzyszenia instrumentalnego; jest to bowiem uzależnione tak od możliwości dzieci, jak i dysponowania odpowiednim instrumentarium. Niemniej wykorzystanie instrumentarium Orffa, a przede wszystkim sekcji rytmicznej wniosłoby wiele urozmaicenia przy wykonaniu pieśni. Niektóre przykłady kompozytorzy zaopatrzyli w odpowiednie chwytły gitarowe, służąc tym samym pomocą tym, którzy grają na tym instrumencie — rodzicom lub wychowawcom. Również każdy śpiew wzbogacić można o ostateczny akompaniament przy pomocy klaskania, pstrykania, uderzania ręką o kolana itp.

Książkę należałoby spopularyzować także u nas. Rozpowszechnienie choćby kilkunastu wybranych i zaopatrzonych w polski tekst pieśni poszerzyłoby wciąż ubogą literaturę z tego zakresu i z pewnością byłoby bodźcem do rozbudzenia inwencji nauczycieli wychowania muzycznego, czy młodych kompozytorów celem stworzenia pięknych i prostych w formie cykli pieśni mszalnych dla najmłodszych oraz dla dzieci specjalnej troski. Dzieci małe spontanicznie śpiewają i grają razem ze wszystkimi, a swoją spontanicznością pociągają dorosłych do wspólnego śpiewania i muzykowania.

Elżbieta Rakowska, Lublin

Lieder für das 1.-4. Schuljahr, wybór i komentarz dydaktyczny Sigrid Berg, Stuttgart-München 1978, Calwer Verlag — Kösel-Verlag, s. 80 (*Lieder — Bilder — Szenen im Religionsunterricht*, t. 1).

Wieloletnie poszukiwania zachodnioniemieckich nauczycieli religii zmierzające do właściwego i pełnego ujęcia problemów dydaktyczno-metodycz-